

НЕПЕРЕРВНІСТЬ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ У ЗМІСТІ ІНТЕГРОВАНИХ КУРСІВ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ТА ДЛЯ 5-6-х КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Т. М. Засєкіна

У початковій школі зміст природничої освітньої галузі інтегровано в курсі «Я досліджую світ». Окрім природничої, цей предмет ще повністю реалізує три освітні галузі: історичну й громадянську, соціальну й здоров'язбережувальна, технологічну та частково інформатичну, мовно-літературну та математичну. Існують певні відмінності щодо розподілу змісту й навчального часу на вивчення цього предмету за освітніми програмами, розробленими під керівництвом О. Я. Савченко, та під керівництвом Р. Б. Шияна. Окрім того вимоги освітніх програм мають авторську реалізацію у змісті підручників та навчально-методичних посібників. Так для 3-4 класів розроблено шість варіантів підручників різних авторських колективів на Типову освітню програму (під кер. О.Я.Савченко) та чотири – на Типову освітню програму (під кер. Р.Б.Шияна). Слід зауважити, що в деяких авторських концепціях підручників вказано, що вони адаптовані під кожен із двох освітніх програм.

Здійснений нами аналіз типових освітніх програм та підручників курсу «Я досліджую світ» засвідчує, що переважна кількість підручників відображає традиційний розподіл природничого змісту, притаманний початковій школі. У другому класі вивчаються сезонні зміни, якими передбачено вивчення природних явищ, особливості розвитку рослин й пристосування тварин кожної пори року. У третьому класі – методи пізнання природи, явища природи, тіла і речовини, рослини і тварини, організм людини і її здоров'я. В четвертому класі вивчається природа України, материка і океани, всесвіт. Як видно, у природничому змісті переважають біолого-географічні питання.

Природничий зміст у 5-му або в 5-6 класах традиційно реалізується через інтегровані природничі курси. Аналіз модельних навчальних програм для 5-6 класів засвідчує, що неперервність природничої освіти забезпечується розгортанням змісту, що розширює вивчення питання у початковій школі, окремі того прирощується фізико-хімічними питаннями. Окрім розгортання змісту освіти, неперервність природничої освіти забезпечується описом обов'язкових результатів навчання, яких мають досягти учні на кожному циклі початкової та базової освіти. Так державними стандартами початкової та базової середньої освіти окреслено такі групи результатів у природничій освітній галузі:

Початкова природнича освіта	Базова природнича освіта
1) відкриття світу природи, набуття досвіду її дослідження, пошук відповідей на запитання, спостереження за навколишнім світом, експериментування та створення навчальних моделей, вияв допитливості та отримання радості від пізнання природи;	1) пізнання світу природи засобами наукового дослідження;
2) опрацювання та систематизація	2) опрацювання, систематизацію та представлення інформації природничого змісту;
	3) усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі

<p>інформації природничого змісту, отриманої з доступних джерел, та представлення її у різних формах;</p> <p>3) усвідомлення розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснення ролі природничих наук і техніки в житті людини, відповідальна поведінка у природі;</p> <p>4) критичне оцінювання фактів, поєднання нового досвіду з набутим раніше і творче його використання для розв'язання проблем природничого характеру</p>	<p>природничих наук і техніки в житті людини; відповідальну поведінку для сталого розвитку суспільства;</p> <p>4) розвиток наукового мислення, набуття досвіду розв'язання проблем природничого змісту [індивідуально та у співпраці].</p>
--	--